

Det gaar an!

For 10 Aar siden var der en Kvinde her ude i Provinsen, der ønskede at tage Præliminæreksamen for senere at kunne underkaste sig en Fageksamen, til hvilken førstnævnte fordres. Hun henvendte sig i den Anledning til Byens eneste Præliminæreksamens-Anstalt. Vedkommende Lærer blev meget forbavset. Efter at have grundet noget svarede han: „Nej, Frøken, det kan umuligt gaa an, en Dame kan da ikke læse sammen med unge Mænd!“ Hun nævnede ham sin Alder; den var over Fuldmyndighedens. „Ja, det behøvede Frøkenen aldeles ikke at nævne, men desuden, hvorfor vil De tage den Eksamen, den passer jo slet ikke for Damer!“ Hun oplyste ham om, hvorfor hun maatte tage den. „Ja, saa, ja det er jo tilladt nu for Kvinder, men det maa da være paa særskilte Kursus.“

Denne Lærer havde altsaa to Indvendinger; for det første, at Mænd og Kvinder ikke kunne læse sammen, for det gaar ikke an; for det andet, at Præliminæreksamen slet ikke passer for Kvinder.

Det sidste Decennium har slaaet begge Indvendinger til Jorden. Endogsaa vort høje Kultusministerium mener, at det gaar an, at Mænd og Kvinder sidder paa Skolebænk sammen. Masser af Kvinder har taget Præliminæreksamen de sidste 10 Aar og taget den med Glans. *Konstance Blink.*

Fredsrejsebrev.

Af *Ingi Trygg.*

Bern, den 28. August 1892.

I et langt Møde, som Bureaukommissionen har holdt i Dag, har den valgt til Formand: *Bajer*, til Viceformand: den ikke tilstedeværende *Gobat* (dersom han ej modtager Valget, bliver *Marcusén* Viceformand), og til Sekretær har Kommissionen valgt *Ducanmun*.

Neppe var Kongressen sluttet i Gaar, før dens fleste Medlemmer mødte til en glimrende Middag, der blev given af Gæsterne til Ære for den stedlige Knmité, der paa en saa vellykket Maade havde forberedt den. Ved denne Middag drak man paa Gensyn næste Aar i Chikago (sandsynligvis i Avgust Maaned). I øvrigt er det overdraget Verdensfredsbureauet at forberede, om muligt, ogsaa en Kongres i Evropa næste Aar, om det findes ønskeligt (maaske i September). Flere Deltagere i Middagen — de, som tillige var Medlemmer af forskellige Rigsdage — maatte forlade Middagen midt under Talerne for at deltage i et den interparlamentariske Konference forberedende Møde i Forbundspaladset. I dettes „Landingsaal“ saas bl. a. de tyske Rigsdagsmænd *Baumbach* (Vicepræsident), *Barth* og *Max Hirsch*, Italienerne *Pandolfi* og *Danieli*, Østerrigeren *Baron de Pirquet*, fransk Senator *Trarieux*, Englænderen *Cremér* og Hollænderen *Van Houten*. Mødet varede næsten 3 Timer og fortsattes Søndag Morgen Kl. 9 atter i 3 Timer.

Der skal et stærkt Helbred til at deltage i alle de Møder. Paa Kongressen arbejdedes i Fredags 3 Timer om Formiddagen og 3 om Eftermiddagen. Om Aftenen var Medlemmerne indbudte til en Koncert. Her var Glansnumret et Digt, „ned med Vaab-

nene“, hvortil den bekendte Komponist *F. v. Suppé* havde sat Musik. Og i Lørdags mødte alle de mange endnu i Bern tilbageblevne Medlemmer til en Aftenunderholdning med Musik, Sang og to alvorlige Numre. *Arnaud* meddelte udsøgte Stykker af den unge Dr. jur. *Michel Revons* Prisskrift om Voldgift. Forfatteren blev fremkaldt Han var til Stede, men var alt for beskeden til at vise sig. Man antog ham da for fraværende. Han havde ikke talt paa Kongressen. Kun faa kendte derfor denne begavede Forfatter. Det andet alvorlige Numer var Baronesse *B. v. Suttner's* glimrende Oplæsning af en ny Novelle: „Det maa dog være nogle dejlige Minder!“ — fra Krigen vel at mærke. Er der nogen Oplæser og Digter i samme Person, som overgaar hende, maa det være *Bj. Bjørnson*. Af dennes Fortælling om Fjældet, som skulde klædes, havde hun indflettet en Del i sin Novelle. Man fik saaledes Lejlighed til at gøre en Sammenligning.

I Morgen aabnes den interparlamentariske Konference i Forbundspaladset.

Bern, den 31. August 1892.

Den interparlamentariske Konference er sluttet i Eftermiddag. Kolerafrygt var uden Tvivl Grunden til, at den paa sin Højde talte kun 115 nærværende Medlemmer: fra Tyskland 12, Østerrig 4, Danmark 2, Spanien 1, Erankrig 28, England 11, Italien 7, Norge 3, Holland 5, Portugal 1, Rumæien 8, Honduras og San Salvador 1 og Schweiz 32.

Udbyttet har imidlertid været bedre end paa de 3 foregaaende Konferencer i Paris, London og Rom. Mindre Halm og mere Kærne! Efterhaanden lærer man at arbejde mere praktisk.

Om Aabningen den 29. ds. i Schweiz's „Folketingssal“ har jeg allerede skrevet. Der holdtes ogsaa de følgende Møder. *Gobat* (Kanton Berns Kultusminister) var Præsident. De repræsenterede Landes Vicepræsidenter, valgt af Konferencen, skiftedes til at indtage tre Hæderspladser lige under Præsidentstolen: Saaledes havde Stortingspræsident *Ullmann* sin Tur den første Dag, og Folketingsmand *Bajer* sin den anden.

Generalsekretær *Pandolfi's* Rapport havde ingen overordentlig Interesse, da man havde Følelsen af, at Generalsekretariatet vil hensove, efterhaanden som der maatte komme Liv i det i Dag besluttede interparlamentariske Bureau, der skal have sit Sæde i Bern lige som Verdensfredsbureauet, der har arbejdet der siden forrige Aars Slutning. De mere skarpsynede Konference-Medlemmer havde desuden en Forudfølelse af, at dette „interparlamentariske Bureau“ efterhaanden vil — i bedste Forstand — smelte sammen med Verdensfredsbureauet i Bern; thi Fredssagen har ikke Raad til at splitte sine Kræfter. Om end adskillige af Interparlamentarikerne endnu ser ned paa „Kongressen“ (Fredsforeningernes Delegeretmøde), som har oprettet Bureauet, saa begynder de dog allerede at indse det fornuftige i et saa godt Samarbejde mellem de to Bureauer, at disse i en næppe fjern Fremtid vil arbejde sig sammen til en Enhed. Sjælen i Verdensfredsbureauet, *Ducanmun*, er en god Ven af *Gobat*, den eneste, som er Medlem baade af Bestyrelsen for det nu oprettede interparlamentariske Bureau og af den for Verdens-

fredsbureauet valgte. Indtil en halv Time før Konferencens Slutning i Eftermiddag var ogsaa *Fr. Bajer* (Formand for Verdensfredsbureauets Bestyrelse) tillige Medlem af det Interparlamentariske Bureau.

Den nu sluttede Konferencens vigtigste Forhandlinger har drejet sig om *Voldgift*. Der forelaa Forslag af Schweitzeren, Oberst *Hilly*. Tyskeren *Max Hirsch* (som dog senere tog sit tilbage) og den franske Laudstingsmand (Senator) *Trarieux*. Efter en indgaaende Udvalgsbehandling blev den sidstes Forslag Grundlaget for Konferencens Beslutning, som gaar ud paa at opfordre Medlemmerne af de paa Konferencen repræsenterede Landes Rigsdage til at indbringe Forslag for at paavirke vedkommende Regeringer i den Retning, at de gaar ind paa Nordamerikas Forenede Staters Tilbud om Afslutningen af indbyrdes Voldgiftstraktater af vedvarende Natur. Der bliver saaledes for det danske Folketing Anledning til at fortsætte sit ved Samlingens Slutning den 1. April 1891 afbrudte Arbejde (Udvalgets Indstilling).

Paa Konferencens anden Dag vedtoges et af tysk Rigsdagsmand *Barth* stillet Forslag om, at der i Traktater om Handel, litterær Ejendom o. lign., der blev forelagt Rigsdagene til Beslutning, skulde søges indført en Voldgiftsbestemmelse.

Samme Dags Formiddag vedtog Konferencen følgende Forslag: Konferencen beder sine Medlemmer om at opfordre de Rigsdage, hvortil de hører, til at henstille til deres Regeringer, at de paa en international Konference enes om at anerkende Folkerettens Grundsætning om, at privat Ejendom til Søs i Krigstid er ukrænkelig. Forslaget var oprindeligt stillet af den tyske Rigsdags Vicepræsident *Baumbach* (Overborgmester i Danzig). Derimod blev to Forslag — som endnu ikke fandtes tilstrækkelig gennemarbejdede — henvist til nærmere Behandling paa en følgende Konference.

Det ene var stillet af Italieneren *Markis Pandolfi*, der ønskede en international Konference af Regeringer til Fredens Befæstelse; det andet af Spanieren *Don Arturo de Marcoartu* om Nevtraliseringen (Fredsløyningen) af Landtunger, Sunde og undersøiske Telegraftaade. Vel var det sidste Forslag vedtaget af Kongressen, men Hollænderen *Rahusen* — der viste sig ualmindelig sagkyndig i dette Æmne — underkastede det en i Formen velvillig og blød, men i Sagen ubarmhjertig og skarp Kritik. Forslagsstilleren vred sig som en Aal for at forsvare sit alt for ubestemte Forslag. *Rahusen* bad *Marcoartu* nævne de Landtunger, Sunde osv., han tænkte paa; thi det var umuligt at skære dem alle over en Kam. *Marcoartu* maatte finde sig i at gemme den Sejr, hvorpaa han forud troede sig sikker, indtil han havde „læst bedre over paa sin Lektie“. Spørgsmaalet er lige saa interessant som vanskeligt. Især interesserer det jo Venerne af Danmarks Nevtralisation. Ventelig kan der blive en interessant Forhandling om det næste Aar paa den interparlamentariske Konference i Kristiania.

„Paa Gensyn i Kristiania 1893!“ — det vil blive den Hilsen, hvormed Konferencens Medlemmer tager Afsked med hverandre i Morgen (d. 1. Septbr.) ved den store Middag, hvortil det schweiziske Forbundsraad (o: Regeringen) har indbudt dem. Den